

Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim

ul. Mickiewicza 46 • 17-100 Bielsk Podlaski

tel.: 858 332 616 • faks: 858 332 612

www.powiatbielski.pl • e-mail: starostwo@powiatbielski.pl

ZARZĄD POWIATU
17-100 Bielsk Podlaski
ul. Mickiewicza 46
tel. 085/833-26-10, fax 833-26-12
skr poczt 33

Or.0022.33.2016

pld. 5

Bielsk Podlaski, 18.10.2016 r.

Rada Powiatu
w Bielsku Podlaskim

Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim w załączeniu przedkłada materiał pn.: „Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu bielskiego” – celem rozpatrzenia.

Przedmiotowy materiał został przewidziany do realizacji na sesji w miesiącu październiku br. zgodnie z planem pracy Rady Powiatu na 2016 r., stanowiącym załącznik do uchwały Nr X/93/16 Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie ustalenia ramowego planu pracy Rady Powiatu na 2016 r.

STAROSTA

Inż. Sławomir Jerzy Snarski

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku

15-264 Białystok, ul. Ciołkowskiego 2/3

tel. 85 742-53-78 fax 85 742-21-04

e-mail: sekretariat@wios.bialystok.pl

INFORMACJA

Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu bielskiego

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Białymstoku**

15-264 Białystok, ul. Ciołkowskiego 2/3
tel. 85 742-53-78, fax 85 742-21-04
NIP 966-05-90-188

WIOŚ BIAŁYSTOK, październik 2016

WSTĘP	3
Podstawowe informacje o powiecie	3.....
Działalność inspekcyjno–kontrolna i badawcza.....	3.....
POWIETRZE	5
Presje – Emisja zanieczyszczeń do powietrza	5.....
Stan – Ocena Jakości powietrza.....	6.....
Przeciwdziałania – działalność kontrolna.....	6.....
STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH.....	7
Presje – źródła zanieczyszczeń wód.....	7.....
STAN – OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH.....	8.....
PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA.....	9.....
WODY PODZIEMNE	12
Presje.....	12.....
Stan - ocena jakości wód podziemnych	12.....
GOSPODARKA ODPADAMI	13
Presje.....	13.....
Stan	14.....
przeciwdziałania – kontrole składowisk i zakładów przemysłowych.....	16.....
HAŁAS KOMUNIKACYJNY I PRZEMYSŁOWY	18
Presje – źródła hałasu	18.....
Stan – pomiary hałasu.....	19.....
Przeciwdziałania	19.....
POŁA ELEKTROMAGNETYCZNE	20
Presje – źródła promieniowania elektromagnetycznego	20.....
Stan – pomiary monitoringowe	21.....
OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI	22
Niebezpieczne substancje chemiczne w zakładach przemysłowych	22.....
Transport	22.....
Zdarzenia awaryjne.....	22.....

WSTĘP

PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE

Położenie

Powiat bielski położony jest w południowej części woj. podlaskiego, na obszarze Zielonych Płuc Polski. Ukształtowanie terenu charakteryzują lekko faliste obszary Równiny Bielskiej, która rozciąga się między Doliną Górnej Narwi a Doliną Nurca.

Pod względem zajmowanej powierzchni powiat bielski jest szóstym spośród 17 powiatów województwa podlaskiego. Jego obszar wynosi 1385 km². Od wschodu graniczy z Puszczą Białowieską. Na zachodzie sąsiaduje z Narwiańskim Parkiem Narodowym.

Przez region przebiegają ważne szlaki komunikacyjne m.in.: droga krajowa nr 19 Suwałki – Białystok – Siemiatycze – Lublin – Rzeszów; droga krajowa nr 66 Zambrów – Wysokie Mazowieckie – Brańsk – Bielsk Podlaski – Kleszczele – Połowce. Przez obszar powiatu przebiegają również linie kolejowe relacji Białystok – Lublin oraz Bielsk-Podlaski – Hajnówka.

Struktura administracyjna i ludność

Powiat bielski jest zamieszkuje 56,562 tys. osób. Gęstość zaludnienia wynosi 41 os./km². Administracyjnie tworzą go 2 gminy miejskie tj. Bielsk Podlaski i Brańsk oraz 6 gmin wiejskich: Bielsk Podlaski, Boćki, Brańsk, Orla, Rudka, Wyszki.

Gospodarka

Na terenie powiatu zarejestrowano 3819 podmiotów gospodarczych, z czego 3640 należy do sektora prywatnego. Głównym centrum gospodarczym jest Bielsk Podlaski – gdzie swoje siedziby mają największe podmioty, instytucje użyteczności publicznej i centra handlowo-usługowe. Najbardziej znane firmy w regionie to: zakład mleczarski Mlekovita sp. z o. o., zakład przetwórstwa rybnego firma Suempol, oddział Zakładów Mięsnych „Netter”, Swedspan Polska, firmy budowlane: Budimex Danwood, Maksbud, UniBep, handlowe: Arhelan, Lidl, Kaufland, Biedronka i PSS Społem.

Walory turystyczne powiatu

Sz szczególnie cenne obszary są objęte siecią Natura 2000, za które uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy. Podstawą utworzenia sieci są 2 dyrektywy unijne tzw. „Dyrektywa Ptasia” i „Dyrektywa Siedliskowa”.

Na terenie powiatu znajdują się 2 obszary włączone do sieci Natura 2000: Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) - Dolina Górnej Narwi (18384 ha) oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO) - Ostoja w Dolinie Górnej Narwi (20307 ha).

DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I BADAWCZA

Prawne podstawy funkcjonowania Inspekcji Ochrony Środowiska określono w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r., która nałożyła na nią obowiązki:

- kontrolowania przestrzegania przepisów prawa o ochronie środowiska przez podmioty gospodarcze,
- prowadzenia badania stanu środowiska,

- informowania społeczeństwa o wynikach tych badań.

Szczegółowe cele działalności inspekcyjno–kontrolnej WIOŚ są corocznie ustalane w planach pracy, tworzonych na podstawie wytycznych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, analizy wyników dotychczasowej działalności, propozycji przekazanych przez Marszałka, Wojewodę oraz przez organy samorządowe.

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI INSPEKCYJNO-KONTROLNEJ

Podstawowym celem kontroli jest wymuszenie na kontrolowanym podjęcie działań, które w konsekwencji spowodują zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko. Inspekcja Ochrony Środowiska zgodnie z przysługującymi kompetencjami może zastosować różnego rodzaju środki dyscyplinujące, między innymi:

- wydać zarządzenia pokontrolne,
- wydać decyzję wyznaczającą termin usunięcia zaniedbań, a w przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia czy znacznych szkód w środowisku, w porozumieniu z Wojewodą, decyzję wstrzymującą działalność zakładu,
- wymierzyć karę pieniężną za naruszanie warunków korzystania ze środowiska,
- skierować wystąpienia do innych organów administracji państwowej, rządowej i samorządu terytorialnego z wnioskiem o podjęcie działań związanych z ich właściwością,
- zastosować karę grzywny (mandat karny),
- skierować wniosek do sądu i organów ścigania.

*W tym miejscu należy zwrócić uwagę na **możliwości prawnych działań własnych samorządów**, zbieżnych z kompetencjami lub celami działań przypisanymi Inspekcji Ochrony Środowiska, które pozwalają przeciwdziałać negatywnemu oddziaływaniu na środowisko, a także minimalizować problemy środowiskowe.*

W okresie od września 2015 do sierpnia 2016 r. na terenie powiatu przeprowadzono łącznie 40 kontroli najbardziej uciążliwych podmiotów. W przypadkach stwierdzanych przekroczeń, wydawano stosowne zarządzenia, a także wymierzono kary pieniężne za naruszenie warunków korzystania ze środowiska.

MONITORING ŚRODOWISKA

W ramach działalności badawczej, główny zakres prac Inspekcji Ochrony Środowiska prowadzony jest w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), którego koordynatorem jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. System PMŚ składa się z 3 głównych bloków - zagadnień: jakość środowiska, emisja oraz oceny i prognozy.

Zadania PMŚ realizowane są przez różnorodne instytucje w kraju, a w znacznym zakresie przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska. Dane uzyskiwane w Programie PMŚ tworzą wojewódzką bazę informacji o stanie środowiska.

Program badawczy realizowany przez WIOŚ obejmuje następujące komponenty środowiska:

- monitoring powietrza atmosferycznego,
- monitoring wód powierzchniowych płynących i stojących,
- monitoring wód podziemnych,
- monitoring hałasu,
- monitoring pól elektromagnetycznych,
- monitoring odpadów niebezpiecznych.

W każdym podsystemie badawczym, na potrzeby wykonywanych ocen, wyszczególnia się 3 elementy: presje, stan i przeciwdziałanie.

POWIETRZE

PRESJE – EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA

Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie woj. podlaskiego są ciepłownie miejskie, przemysłowe oraz rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne.

Do substancji mających największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzących głównie z procesów spalania energetycznego należą: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Pozostałe rodzaje zanieczyszczeń emitowane z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie województwa to: węglowodory aromatyczne i alifatyczne, alkohole, octan etylu i ksylen oraz inne zanieczyszczenia.

Według danych GUS, w 2015 r. **emisja zanieczyszczeń pyłowych** ogółem z terenu powiatu wyniosła 35 ton. Na przestrzeni ostatniego 10-lecia zauważalny jest wyraźny trend malejący.

Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem w 2015 r. wynosiła 34 459 ton. Trend z wielolecia wskazuje na nieznaczny wzrost emisji, która utrzymuje się w ostatnich latach na poziomie 35 - 55 tys. ton.

Wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza z powiatu na tle województwa przedstawiono w tabeli.

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH											
	J. m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Emisja zanieczyszczeń pyłowych											
woj. podlaskie ogółem	t/r	1 740	1 748	1 324	1 146	1 096	977	919	874	934	921
powiat bielski ogółem	t/r	64	94	65	73	45	49	38	46	38	35
ze spalania paliw	t/r	62	92	63	72	44	49	38	46	37	34
Emisja zanieczyszczeń gazowych											
woj. podlaskie ogółem	t/r	1 703 946	1 716 244	1 602 796	1 597 587	1 616 560	1 646 078	1 480 002	1 974 984	2 014 565	1 978 194
powiat bielski ogółem	t/r	44 277	46 878	41 005	49 085	48 648	40 098	34 838	55 201	44 117	34 459
ogółem (bez CO ₂)	t/r	356	2 325	2 139	340	273	298	237	444	299	280
dwutlenek siarki	t/r	89	84	74	90	63	67	63	83	76	60
tlenki azotu	t/r	81	94	84	78	65	62	58	87	66	57
tlenek węgla	t/r	186	2 147	1 980	170	145	169	116	274	157	148
dwutlenek węgla	t/r	43 921	44 553	38 866	48 745	48 375	39 800	34 601	54 757	43 818	34 179
ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE LUB ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI											
woj. podlaskie pyłowe	t/r	116 765	117 089	83 472	68 884	86 589	98 981	84 857	85 518	84 926	88 011

powiat bielski pyłowe	t/r	224	301	217	225	203	161	182	143	147	216
--------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

dane: GUS

STAN – OCENA JAKOŚCI POWIETRZA

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie woj. podlaskiego dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń bezpośrednio emitowanych do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji powstających w atmosferze (imisja).

Na terenie „Strefy Podlaskiej” która obejmuje wszystkie, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej, powiaty województwa podlaskiego, wykonywana corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska) „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego” wykazała za rok 2015 **przekroczenia normy pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu** dla kryterium oceny - ochrona zdrowia.

Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary na potrzeby oceny narażenia ekosystemów. Badania prowadzone są na stacji tła wiejskiego w m. Borsukowizna (gm. Krynki). Wykonywany jest tam pomiar automatyczny dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu. W 2015 r. stwierdzono **przekroczenia poziomów celów długoterminowych dla ozonu** zarówno dla kryteriów: ochrony zdrowia i ochrona roślin. Taką ocenę potwierdzają wyniki badań prowadzonych od 2004 r.

PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Na terenie powiatu największa emisja zanieczyszczeń powietrza pochodzi z miast, gdzie głównymi źródłami zanieczyszczeń są ciepłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady przemysłowe, w większości zlokalizowane w Bielsku Podlaskim. Wyniki kontroli obiektów przedstawiono poniżej:

- **Urząd Miasta w Bielsku Podlaskim** (kontrola: listopad – grudzień 2015 r.) Celem kontroli było sprawdzenie organów samorządu terytorialnego w zakresie realizacji obowiązków uchwalenia „programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych”, o których mowa w art. 91 i art. 92 ustawy Prawo ochrony środowiska, wraz z analizą obowiązków nałożonych na organy i podmioty korzystające ze środowiska. Kontrola wykazała, że podmiot nie złożył sprawozdania do Zarządu Województwa Podlaskiego w zakresie wykonanych obowiązków za rok 2014 (zgodnie z tabelą nr 18 załącznika nr 1 tom I "Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej" Uchwały nr XXXIV/414/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 20 grudnia 2013 r). Wydano zalecenie pokontrolne nakazujące uregulowanie nieprawidłowości.
- **„SUEMPOL” Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: marzec – kwiecień 2016 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń były kotły o łącznej mocy cieplnej ok. 2,8 MW oraz procesy technologiczne. Stan formalnoprawny był uregulowany. W trakcie kontroli ustalono, że zakład nie wypełnił obowiązku sporządzania i wprowadzania do Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) raportów za wcześniejsze lata. Udzielono instruktażu odnośnie obowiązku sporządzania i wprowadzania ww. raportów.
- **"BIELMLEK" Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: lipiec – sierpień 2016 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń były dwa kotły o mocy 6,5 MW każdy. Zakład posiada pozwolenie zintegrowane dla instalacji do produkcji mleka i wyrobów mleczarskich. Kontrola wykazała, że określone w pozwoleniu standardy emisyjne pyłu z instalacji energetycznego spalania paliw, eksploatowanej przez zakład nie są tożsame ze standardami określonym w obowiązującym Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2014 r. w sprawie standardów emisyjnych dla niektórych rodzajów instalacji, źródeł spalania paliw oraz urządzeń spalania lub współspalania odpadów (Dz.U. z dnia 7 listopada 2014 r., poz. 1546). W związku z powyższym, stan formalnoprawny w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza wymaga uaktualnienia. Wydano zarządzenie pokontrolne nakazujące uregulowanie nieprawidłowości. Zakład wywiązywał się z obowiązku prowadzenia, dwukrotnie w ciągu roku, pomiarów stężeń substancji zanieczyszczających w gazach odlotowych z eksploatowanych kotłów. Pomiary wykonane w dniach: 10.06.2015 r. 14.12.2015 r. nie wykazały przekroczeń w stosunku do wartości dopuszczalnych. Pomiary w roku 2016 (do dnia zakończenia kontroli) nie były wykonywane.

Pozostałe skontrolowane zakłady, w których nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie emisji zanieczyszczeń to: **Danwood S.A. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: listopad – grudzień 2015 r.), **ENERGO Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: luty – marzec 2016 r.), **BEEF-MAREK" Zakład Ubojowy w Brzeźnicy** (kontrola: czerwiec – lipiec 2016 r.).

STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

PRESJE – ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ WÓD

Wielkość presji na wody prezentuje stopień wyposażenia w infrastrukturę obsługującą gospodarkę wodno-ściekową. Długość czynnej sieci wodociągowej w 2015 roku w powiecie bielskim wynosiła 772,9 km. W 2014¹ roku 90,8% ludności korzystało z sieci wodociągowej, najwięcej w gminie miejskiej Brańsk –99,5 %, najmniej w gminie Boćki – 76,6 %. Wskaźnik ten systematycznie wzrasta we wszystkich gminach.

Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat bielski	88,7	88,8	88,9	89,1	89,3	89,5	89,7	89,8	89,9	90,8
Bielsk Podlaski(1) -gmina miejska	95,7	95,8	95,8	95,8	95,8	95,9	95,9	96,0	96,0	96,0
Bielsk Podlaski(2) -gmina wiejska	82,8	83,0	83,1	83,4	83,8	83,9	84,1	84,1	84,3	84,4
Brańsk(1) -gmina miejska	94,3	94,3	94,3	94,6	94,8	94,8	94,8	94,8	94,8	99,5
Brańsk(2) -gmina wiejska	87,6	87,7	87,7	88,2	88,3	88,4	88,8	88,8	89,1	89,1
Boćki	74,2	74,3	74,4	74,4	74,4	74,7	76,0	76,5	76,5	76,6
Orla	84,7	84,8	84,8	85,5	86,3	86,6	86,7	86,7	87,0	95,6
Rudka	79,7	79,7	79,9	79,9	80,0	80,1	80,1	80,1	80,3	80,5
Wyszki	78,3	78,5	78,5	78,9	79,8	80,0	80,1	80,5	80,8	81,0

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2015 r. wynosiła 203,7 km. W 2014¹ roku 51,0% ludności powiatu korzystało z sieci kanalizacyjnej, najwięcej w gminie miejskiej Brańsk – 92,0%, natomiast najmniej w gminie wiejskiej Brańsk – 2,1%. Wskaźnik ten systematycznie wzrastał we wszystkich gminach.

Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat bielski	42,5	43,4	43,8	44,3	44,6	45,9	48,0	48,9	49,6	51,0
Bielsk Podlaski(1) -gmina miejska	75,1	75,5	76,0	76,5	77,0	77,5	78,3	79,2	80,0	80,1
Bielsk Podlaski(2) -gmina wiejska	9,4	11,0	11,1	11,1	11,1	11,1	12,4	12,9	13,6	14,4
Brańsk(1) -gmina miejska	63,3	64,2	64,6	64,9	65,3	74,7	82,4	83,0	83,1	92,0
Brańsk(2) -gmina wiejska	0	0	0	0	0	0	0	1,6	1,9	2,1
Boćki	23,7	23,8	23,7	23,9	23,9	23,9	23,9	24,3	24,4	24,4
Orla	4,6	8,2	8,3	10,3	10,2	13,4	16,6	17,3	18,4	20,3
Rudka	41,3	45,9	46,7	46,7	46,8	51,2	58,6	58,9	61,0	73,5
Wyszki	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	6,8	6,9	7,1	7,1

Na terenie powiatu funkcjonowało 9 komunalnych i 3 przemysłowe oczyszczalnie ścieków. Tylko 3 komunalne oczyszczalnie były wyposażone w system podwyższonego usuwania biogenów.

Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków - ogółem ilość obiektów										
Jednostka terytorialna	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Powiat bielski	9	9	9	9	8	9	11	11	12	12
Bielsk Podlaski(1) -gmina miejska	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

¹ aktualnie dostępne dane GUS

Bielsk Podlaski(2) -gmina wiejska	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Brańsk(1) -gmina miejska	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Brańsk(2) -gmina wiejska	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2
Boćki	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Orla	2	2	2	2	1	2	2	2	3	3	3
Rudka	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków był niski i wynosił średnio 58,8% mieszkańców powiatu. Wskaźnik ten corocznie, systematycznie wzrastał.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności											
Jednostka terytorialna	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Powiat bielski	49,32	51,87	53,42	54,16	51,55	52,8	54,9	56,3	57,4	58,1	58,8
Ogólna liczba mieszkańców obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków - dane GUS											
Jednostka terytorialna	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Powiat bielski	29 726	31 002	31 677	31 912	30 136	30 654	3166 3	3270 3	3304 0	3321 7	33 271
Bielsk Podlaski(1) –g. miejska	21 838	2230 3	22 988	23 369	23 92 9	23 362	2363 7	2409 1	2441 6	2446 9	24 508
Bielsk Podlaski(2) –g. wiejska	558	659	659	613	507	525	559	888	924	933	939
Brańsk(1) -g. miejska	2 180	2 300	2 300	2 350	2 800	3520	3720	3760	3800	3800	3 802
Brańsk(2) -g. wiejska	0	0	0	0	0	0	0	111	124	126	123
Boćki	3 200	3 500	3 500	3 500	1 056	1056	1064	1072	1081	1084	1 094
Orla	240	420	420	480	480	455	545	530	455	545	545
Rudka	1 500	1 600	1 600	1 600	1 192	1600	1600	1700	1700	1700	1 700
Wyszki	210	220	210	0	172	136	538	551	540	560	560

dane: GUS

STAN – OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Zasady monitoringu wód uwzględniają badania i ocenę jakości wód w sposób odpowiedni do celów jej użytkowania i prowadzonej działalności na obszarze zlewni. Na terenie powiatu prowadzono:

- monitoring wód na potrzeby ogólnej oceny jakości wody – stanu wód,
- monitoring wód na potrzeby oceny stopnia eutrofizacji wód spowodowanego oddziaływaniem źródeł komunalnych.

KLASYFIKACJE WÓD

Ocen jakości wód dokonuje się w tzw. Jednolitej Części Wód Powierzchniowych². Rodzaje sporządzanych ocen to:

- **Ocena stanu wód.** Stan wód jest definiowany jako dobry lub zły. Aby stan wód uznano za dobry musi być spełniony warunek, iż oceniony stan ekologiczny (lub potencjał ekologiczny w przypadku wód sztucznych lub silnie zmienionych³) jest dobry lub powyżej dobrego oraz stan chemiczny wód oceniono jako dobry.
 - **Stan ekologiczny** określa się w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych oraz przybrzeżnych. Ocena dokonywana jest na podstawie wyników klasyfikacji elementów fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych⁴. Stan ekologiczny jest definiowany jako: bardzo dobry, dobry, umiarkowany, słaby i zły.

²Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) - oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał, lub ich części, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub przybrzeżne.

³wody te zostały tak przekształcone przez człowieka, że niemożliwe jest przywrócenie im stanu naturalnego

⁴nie uwzględnione w niniejszej ocenie ze względu na trwające prace nad ich klasyfikacją

- **Potencjał ekologiczny** określa się dla wód sztucznych lub silnie zmienionych. Ocena dokonywana jest na podstawie wyników klasyfikacji zbadanych elementów biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Potencjał ekologiczny jest definiowany jako: maksymalny, dobry, umiarkowany, słaby, zły.
- **Stan chemiczny** wód klasyfikuje się na podstawie chemicznych wskaźników jakości wód. Stan chemiczny jest definiowany jako dobry oraz poniżej dobrego.
- **Ocena spełnienia wymagań w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.** Ocena polega na sprawdzeniu wartości kryterialnych wskaźników charakteryzujących zjawisko eutrofizacji wody. Parametrami branyymi pod uwagę są: fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy - IFPL), fitobentos (wskaźnik okrzemkowy - IO), makrofity (makrofitowy indeks rzeczny - MIR), Biologiczne Zapotrzebowanie Tlenu (BZT5), OWO (mg/l), azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny.

OMÓWIENIE WYNIKÓW BADAŃ RZEK

Oceny wód sporządza się w ramach realizacji 6-cio letnich programów pomiarowych (2010-2015). W latach 2010-2015 na terenie powiatu bielskiego przeprowadzono badania rzek: Biała, Orlanka, Nurca i Strabelki.

Biała jest lewostronnym dopływem Orlanki. Swoje źródła ma na terenach łąk w okolicy wsi Toporki. Do Orlanki uchodzi w okolicy wsi Hryniewicze Duże. Największym źródłem zanieczyszczeń rzeki jest Bielski Podlaski.

Ocena JCWP: Biała (kod JCWP: PLRW200017261449)

- **Ocena stanu ekologicznego** - wykonana na podstawie indeksu fitobentosowego (IO) i makrofitowego (makrofitowy indeks rzeczny MIR) oraz ichtiofauny wykazała stan zły (V klasa).
- **Ocena stanu chemicznego** - poniżej dobrego, ze względu na ponadnormatywne stężenia ftalanu di(2-etyloheksylu) (DEHP).
- **Stan wód** ze względu na klasyfikację stanu ekologicznego i stanu chemicznego określono jako zły.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż JCWP jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Orlanka jest lewostronnym dopływem rz. Narew o długości 50,3 km. Na 12,2 km do rzeki Orlanki uchodzi rzeka Biała (o długości 31,2 km), która jest największym lewobrzeżnym dopływem przyjmującym ścieki z Bielska Podlaskiego. W górnym biegu Orlanka jest odbiornikiem ścieków z gminy Orla.

Ocena JCWP: Orlanka od Orlej do ujścia (kod: PLRW20001926149)

- **Ocena stanu ekologicznego** - wykonana na podstawie badań makrofitów (makrofitowy indeks rzeczny MIR) oraz ichtiofauny wykazała stan słaby (IV klasa).
- **Ocena stanu chemicznego** – wykazała stan dobry.
- **Stan wód** ze względu na niską klasyfikację stanu ekologicznego określono jako zły.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż JCWP jest wrażliwa na eutrofizację komunalną

Nurzec jest to typowo nizinna rzeka przepływająca przez tereny bagienne i podmokłe. Ma swoje źródła w podmokłej dolinie obszaru położonego na południowy wschód od m. Czeremcha. Całkowita długość rzeki wynosi 100,2 km a powierzchnia zlewni - 2082,6 km². Rzeka jest jednym z większych prawostronnych dopływów Bugu. Na terenie powiatu jest odbiornikiem ścieków z miejscowości Brańsk, Boćki, Rudka.

Ocena JCWP: Nurzec od źródeł do Nurczyka (kod: PLRW200023266619)

- **Ocena stanu ekologicznego** – wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O wyniku klasyfikacji zdecydował wskaźnik biologiczny: fitobentos (IO).
- **Stan wód** – na podstawie niskiego stanu ekologicznego oceniono jako zły.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż jcw jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Strabelka jest lewobrzeżnym dopływem rz. Narew o powierzchni zlewni 144,1 km². Wraz z dopływem Pulszańką tworzą sieć hydrograficzną gminy Wyszki o łącznej długości 50,9 km.

Ocena JCWP: Strabelka (kod: PLRW200017261529)

- **Ocena stanu ekologicznego** – wody zakwalifikowano do V klasy – stan zły. O wyniku klasyfikacji zdecydował wskaźnik biologiczny: ichtiofauna.
- **Ocena stanu chemicznego** - poniżej dobrego, ze względu na ponadnormatywne stężenia ftalanu di(2-etyloheksylu) (DEHP).
- **Stan wód** - będący wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego oceniono jako zły.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż jcw nie jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

W okresie od września 2015 r. przeprowadzono następujące kontrole podmiotów z zakresu gospodarki wodno – ściekowej:

- **Ośrodek Wypoczynkowy "PTASIA OSADA", gm. Bielsk Podlaski** (kontrola: wrzesień 2015 r.). Wodę na potrzeby ośrodka pobierano z własnego ujęcia - studni wierconej. Stan formalnoprawny w zakresie poboru wody z ujęcia został uregulowany. Wodę uzdatniano poprzez odżelazianie i zmiękczenie. Badania jakości były wykonywane systematycznie przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku. Powstające ścieki w wyniku eksploatacji ośrodka wypoczynkowego oczyszczano w oczyszczalni biologicznej, wykorzystującej technologię osadu czynnego i odprowadzano do ziemi poprzez drenaż rozsączający. Stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania ścieków oczyszczonych został uregulowany. W trakcie kontroli udzielono instruktażu w sprawie konieczności przeprowadzenia ekspertyzy pracy oczyszczalni ścieków w celu jej właściwej eksploatacji. W wyniku kontroli wydano zarządzenie pokontrolne obligujące podmiot do usunięcia nieprawidłowości z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.
- **Miasto Brańsk - oczyszczalnia ścieków w Brańsku** (kontrola: październik-listopad 2015 r., maj-czerwiec 2016 r.). Kontrolę interwencyjną na wniosek przeprowadzono od X-XI 2015 roku. Przedmiotem kontroli była realizacja obowiązków w zakresie sporządzania informacji o zakresie korzystania ze środowiska za pobór wód podziemnych i odprowadzanie ścieków oczyszczonych do wód z oczyszczalni ścieków w Brańsku. Stan formalno-prawny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej został uregulowany (w zakresie poboru wód podziemnych oraz odprowadzania wód popłucznych i ścieków z oczyszczalni do rzeki Nurzec). W trakcie kontroli ustalono iż podmiot w zbiorczych zestawieniach informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz wysokości należnych opłat nie uwzględniał ilości ścieków powstałych na ujęciu wody w wyniku płukania odżelaziaczy oraz ilości pobieranej wody z ujęcia wód podziemnych, a także nieprawidłowo naliczał opłaty za korzystanie ze środowiska. W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne. Ponowna kontrola przeprowadzona w bieżącym roku nie wykazała nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Danwood S.A w Bielsku Podlaskim** (kontrola: listopad – grudzień 2015 r.). Wodę na potrzeby zakładu pobierano z wodociągu miejskiego. Stan formalno-prawny w zakresie poboru wody i odprowadzania ścieków został uregulowany. Ścieki socjalno-bytowe i technologiczne odprowadzano do dwóch bezodpływowych zbiorników, które systematycznie były opróżniane przez wyspecjalizowaną firmę. Wody opadowe i roztopowe z terenów utwardzonych oraz dachów odprowadzano do rzeki Lubki. Podczas kontroli przeprowadzono analizę ścieków deszczowych. Wyniki nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Gmina Orla - oczyszczalnia ścieków** (kontrola: maj-czerwiec 2016 r.). Stan formalno-prawny w zakresie poboru wody i odprowadzania ścieków został uregulowany. Oczyszczone ścieki odprowadzano do rzeki Orlanki. W dniu kontroli urządzenia oczyszczające ścieki pracowały sprawnie. Badania ścieków oczyszczonych były prowadzone z częstotliwością zgodną z warunkami pozwolenia wodnoprawnego. Wyniki nie wykazywały przekroczeń stężeń dopuszczalnych. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **ENERGO Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: luty-marzec 2016 r.). Wodę do celów socjalno-bytowych i technologicznych (tj. zraszania w celu zapobiegania emisji pyłu węglowego) pobierano ze studni głębinowej należącej do firmy ELEWARR Sp. z o. o. Ścieki socjalno-bytowe odprowadzano do bezodpływowego zbiornika, opróżnianego okresowo według potrzeb przez zewnętrzne jednostki posiadające stosowne uprawnienia. Wody opadowe odbierane były poprzez wpusty, następnie oczyszczane i odprowadzane rowem melioracyjnym do gruntu. Stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania wód opadowych został uregulowany. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

- **SUEMPOL Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: marzec-kwiecień 2016 r.). Wodę na potrzeby zakładu pobierano z wodociągu zakładowego oraz z własnego ujęcia wody. Stan formalnoprawny w zakresie poboru wody został uregulowany. Ścieki socjalno-bytowe i przemysłowe odprowadzono do kanalizacji miejskiej. Mieszanie ścieków przemysłowych i socjalno-bytowych przed wprowadzeniem do urządzeń kanalizacji miejskiej podczyszczano w urządzeniach technicznych zakładu. W trakcie kontroli ustalono, iż podmiot nie przekazywał do WIOŚ wyników pomiarów ilości pobranej wody z własnego ujęcia. W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne obligujące podmiot do usunięcia nieprawidłowości z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.
- **BEEF-MAREK Marek Zbigniew Zakrzewski Zakład Ubojowy w Brzeźnicy** (kontrola: marzec-kwiecień 2016 r.). Wodę na potrzeby zakładu pobierano z wodociągu gminnego i używano na cele socjalno-bytowe i technologiczne. Ścieki socjalno-bytowe odprowadzono do szczelnego zbiornika bezodpływowego, a następnie, według potrzeb, były wywożone przez wyspecjalizowaną firmę asenizacyjną. W trakcie kontroli ustalono, iż ilość pobranej wody nie odpowiada ilości wywiezionych ścieków na oczyszczalnię. W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne.
- **Oczyszczalnia ścieków w Gminie Rudka** (kontrola: czerwiec-sierpień 2016 r.). Biologiczna oczyszczalnia ścieków typu „BIOBLOK” PS-150 posiadała uregulowany stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania ścieków. Odbiornikiem ścieków był rów melioracyjny, następnie doprowadzalniki do rzeki Nurzec. Podczas kontroli pobrano do badań próby ścieków oczyszczonych. Wyniki nie wykazały przekroczeń wskaźników określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Kontrolowany prawidłowo realizował obowiązek przekazywania do WIOŚ wyników badań ścieków. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **METAL ŻŁOM Skup złomu Irena Bazyluk** (kontrola: czerwiec-sierpień 2016 r.). Stan formalno-prawny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej został uregulowany. Wodę na potrzeby zakładu pobierano z wodociągu miejskiego, a ścieki socjalno-bytowe odprowadzono do zbiornika bezodpływowego, skąd okresowo wywożono do miejskiej oczyszczalni ścieków. Ścieki technologiczne z mycia posadзки w hali demontażu pojazdów, placu postojowego oraz hali sprzedaży odprowadzono do zbiornika po uprzednim podczyszczeniu z substancji ropopochodnych, piasku i zawiesin w separatorze koalescencyjnym ze zintegrowanym osadnikiem szlamu. Odcieki z utwardzonego placu oraz hali, w której demontuje się pojazdy kierowane były do separatora. W trakcie kontroli przedstawiono dokumentację corocznych przeglądów separatora. Ścieki technologiczne ze zbiornika bezodpływowego były wywożone przez firmę asenizacyjną. Kontrolowany podmiot zgodnie z warunkami pozwolenia wodnoprawnego wykonał badania ścieków przemysłowych w akredytowanym laboratorium. Wyniki nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych określonych w decyzji. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Hajnówce - Składowisko Odpadów Komunalnych w Augustowie** (kontrola: sierpień 2016 r.). Ze względu na brak w rejonie składowiska sieci wodociągowej zaopatrzenie obiektu w wodę odbywało się w następujący sposób: dla potrzeb bytowo-gospodarczych – woda pobierana była z węzła wyposażonego w zbiornik magazynowy a do spożycia używano wody mineralnej dostarczanej w butlach. Wodę dla potrzeb p.poż. – zgromadzono w zbiorniku wód deszczowych. Ścieki sanitarne z części socjalno-biurowej odprowadzane były do szczelnego bezodpływowego zbiornika, z którego były okresowo wywożone do miejscowej oczyszczalni ścieków. Ścieki technologiczne (odcieki) zbierane były w kwaterze poprzez drenaż denny i odprowadzane do zbiornika ewaporacyjnego, w którym podlegały częściowemu odparowaniu. Zbiornik na odcieki był systematycznie opróżniany - około 2 razy w tygodniu. Odcieki, jak i roztwór ze zbiornika do dezynfekcji samochodów opuszczających składowisko wywożono do oczyszczalni ścieków w Bielsku Podlaskim. Wody opadowe z terenów utwardzonych składowiska były zbierane za pomocą rowu odwadniającego i sieci kanalizacji deszczowej poddawane podczyszczeniu na separatorze lamelowym i kierowane do zbiornika retencyjnego. Wody zgromadzone w tym zbiorniku wykorzystano jako dodatkowe zabezpieczenie p.poż., natomiast nadmiar odprowadzono na kwaterę składowania. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **BIELMLEK Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: lipiec-sierpień 2016 r.). Stan formalno-prawny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej został uregulowany. Zakład eksploatował własne ujęcie wody na cele technologiczne, płukanie odżelaziaczy i potrzeby socjalne pracowników. Ilość pobieranej wody podlegała codziennej rejestracji za pomocą wodomierza. Pobierana woda była badana raz w miesiącu przez Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Białymstoku. Powstające ścieki produkcyjne i socjalne kierowano do zakładowej oczyszczalni, a następnie odprowadzono rowem do rzeki Białej. W

wyniku oczyszczania ścieków przemysłowych powstawały osady ściekowe, które po stabilizacji tlenowej oraz odwodnieniu były przekazywane rolnikom do nawożenia. Ścieki opadowe z terenu zakładu podczyszczano w separatorze lamelowym z komorą osadową i odprowadzano poprzez rów odwadniający do rzeki Białej. Zgodnie z wymaganiami, zakład prowadził monitoring ilości i jakości odprowadzanych ścieków oraz ścieków deszczowych. Analiza wyników badań ścieków oczyszczonych odprowadzanych z zakładowej oczyszczalni ścieków do rzeki Białej nie wykazała przekroczeń wartości dopuszczalnych. W trakcie kontroli ustalono, iż podmiot nie przekazywał do WIOŚ wyników pomiarów ilości pobranej wody z własnego ujęcia (za 2015 rok i I półrocze 2016 r.). W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne obligujące podmiot do usunięcia nieprawidłowości z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

WODY PODZIEMNE

PRESJE

Wody podziemne należą do zasobów naturalnych coraz bardziej zagrożonych zanieczyszczeniami z powierzchni ziemi. Konieczna jest ich szczególna ochrona, gdyż są to zasoby nieodnawialne. W szczególności niezbędna jest ochrona znacznych obszarów, pod którymi znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. W Polsce jest ich około 180, a obszar obejmuje ponad 52 % powierzchni naszego kraju.

Wody podziemne zanieczyszczone są różnymi substancjami chemicznymi, najczęściej są to: azotany, fosforany, substancje ropopochodne, chlorki, siarczany i inne.

Najpowszechniej występującymi przyczynami zanieczyszczeń wód podziemnych są wycieki z niezolowanych wysypisk odpadów, z baz paliwowych i stacji sprzedaży paliw do pojazdów samochodowych. Zanieczyszczenia siarczanami występują przede wszystkim na terenach uprzemysłowionych, azotanami i fosforanami na terenach rolniczych (są one także przyczyną degradacji zbiorników wodnych).

STAN - OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

KLASYFIKACJA WÓD PODZIEMNYCH⁵

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości:

- **Klasa I – wody bardzo dobrej jakości**, w których:
 - wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych (tła hydrogeochemicznego)
 - wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka
- **Klasa II – wody dobrej jakości**, w których:
 - wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych
 - wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby
- **Klasa III –wody zadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka
- **Klasa IV –wody niezadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka

⁵na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143 poz. 896).

- **Klasa V – wody złej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka

Oceny stanu chemicznego wód podziemnych w Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) dokonuje się porównując wartości średnich arytmetycznych stężeń badanych elementów fizykochemicznych w zadanych punktów pomiarowych, które są reprezentatywne dla jednolitej części wód podziemnych, z wartościami granicznymi elementów fizykochemicznych określonych w załączniku do rozporządzenia.

Klasy jakości wód podziemnych I, II, III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV, V oznaczają słaby stan chemiczny.

Monitoring jakości wód podziemnych prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w sieci otworów badawczych obejmujących wszystkie JCWPd. Monitoring diagnostyczny na terenie powiatu był realizowany w 2012 roku w jednym punkcie pomiarowym - zlokalizowany w m. Husaki.

Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych według badań PIG-PIB

Nr	Miejscowość / Gmina	głębokość stropu (m)	Wody	Użytkowanie terenu	Klasa jakości wody	wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości
1881	Husaki, gm. Bielsk Podlaski	335	wgłębne	łąki i pastwiska	III	Fe geogeniczne, O ₂

źródło: PIG

Stan chemiczny wód należy uznać za zadowalający. Stwierdzono podwyższoną zawartość żelaza pochodzenia geogenicznego oraz obniżoną zawartość tlenu w wodzie podziemnej.

Należy podkreślić, że przedstawiona klasyfikacja wód podziemnych nie obejmuje oceny stanu sanitarnego oraz badań pod kątem przydatności wody do picia (po uzdatnieniu). Oceny te wykonuje Państwowa Inspekcja.

GOSPODARKA ODPADAMI

PRESJE

ODPADY PRZEMYSŁOWE

Ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych), na terenie powiatu bielskiego w 2015 r. wyniosła 57 tys. ton, co stanowiło 6,5 % odpadów wytworzonych na terenie całego województwa podlaskiego (tabela, wykres).

Odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w ciągu roku (tys. ton)

Jednostka terytorialna	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
powiat bielski	5,6	6,6	5,9	8,3	8,3	7,9	6,7	31,8	124	57
woj. podlaskie	957,4	1057,2	838,3	737,9	713,5	707,6	1467,5	1827,5	1266,7	871,1

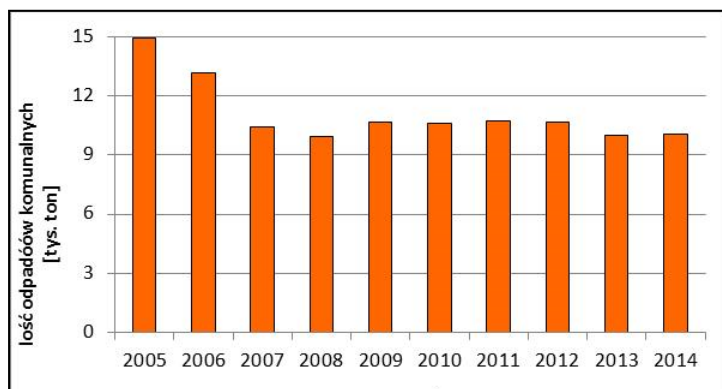
źródło: GUS

ODPADY KOMUNALNE

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe, obiekty handlowo-usługowe, szkoły, przedszkola, obiekty turystyczne i targowiska. W 2014⁶ r. zebrano 10 047 ton zmieszanych odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 175 kg/rok.

Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych na terenie powiatu bielskiego w latach 2005-2014

⁶ brak danych GUS za 2015 r. w trakcie opracowania niniejszej informacji

źródło: GUS

Odpady komunalne zmieszane muszą być poddawane przetworzeniu w instalacjach do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. W wyniku mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych wydziela się frakcje dające się wykorzystać materiałowo lub energetycznie. Po procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych powstaje frakcja, która wymaga dalszego biologicznego przetworzenia. Pozostałości z sortowania po przetworzeniu, w postaci stabilizatu, mogą być kierowane na składowiska odpadów spełniające określone wymagania.

Od 1 stycznia 2012 r. obowiązuje ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gmina ma za zadanie zapewnić odbieranie i właściwe - ekologicznie bezpieczne zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych powstających na jej terenie. Obowiązkiem Gminy jest zorganizowanie i nadzorowanie sprawnego systemu selektywnej zbiórki odpadów, które powinny zostać poddane odzyskowi lub recyklingowi.

Zgodnie z głównymi założeniami nowelizacji przepisów ustawy, zmieszane odpady komunalne oraz odpady zielone (z pielęgnacji terenów zielonych oraz targowisk) należy kierować do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK). Odpady te muszą zostać zagospodarowane w regionie gospodarki odpadami, na którym zostały wytworzone. Wyjątek stanowi sytuacja, kiedy instalacja w regionie uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn. Wówczas odpady należy skierować do instalacji zastępczej wyznaczonej w uchwale sejmiku województwa w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami.

Odpady od właścicieli nieruchomości zamieszkałych może odbierać wyłącznie wyłoniona w drodze przetargu firma. Odpady z nieruchomości niezamieszkałych mogą być odbierane przez przedsiębiorcę wpisanego do rejestru działalności regulowanej w danej gminie i spełniającego określone wymagania. Istnieją dwa modele wyboru przez gminę instalacji przetwarzania ze względu na rodzaj ogłoszonego przetargu. W przypadku przetargu na odbieranie odpadów podmiot odbierający będzie przewoził je do instalacji wskazanych przez gminę. Gmina ma obowiązek zawrzeć w SIWZ wymóg dotyczący przekazywania odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów zielonych do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wskazanych w uchwale sejmiku województwa w sprawie wykonania planu gospodarki odpadami. W przypadku przetargu na odbieranie i zagospodarowanie podmiot odbierający będzie wybierał i wskazywał w ofercie instalację, do której przekazywał będzie odebrane odpady komunalne (akceptacja instalacji poprzez wybór oferty przez gminę).

Za odbiór odpadów wszyscy mieszkańcy gminy uiszczają jedną podstawową stawkę, dzięki czemu nikomu nie powinno „opłacać się” wyrzucanie odpadów do lasu. Ponadto osoby, które nie będą segregowały odpadów będą płacić więcej.

Gminy miały termin do połowy 2013 r. na wprowadzenie na swoim terenie nowego systemu gospodarowania odpadami. Do zadań gmin należała edukacja mieszkańców oraz przekazanie im informacji na temat obowiązujących zasad. Dzięki nowej ustawie gminy zyskały nowe obowiązki, kompetencje i narzędzia do działania. Dysponując środkami z opłat od mieszkańców, pokrywają z nich koszty obsługi całego systemu

gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym np. tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

STAN

SKŁADOWISKA

Monitoring składowisk

Zasady prowadzenia monitoringu składowisk określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r.poz.523).

Oceny wyników badań przedstawiono w tabeli.

Wyniki badań wód podziemnych przy składowiskach przekazane do WIOŚ w Białymstoku za 2015 r.

Lp.	Nazwa składowiska	Data poboru prób	Monitoring wód gruntowych
1	SOK w Brańsku	kwiecień, wrzesień 2015 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). W piezometrze P1 wartość OWO w I serii badań odpowiadała IV klasie jakości wód, w II serii badań wartość OWO mieściła się w granicach klasy II. Do II klasy zaklasyfikowano wartości PEW w obu seriach badań. Pozostałe parametry posiadały wartości charakteryzujące klasę I. W piezometrze P2 do II klasy zaklasyfikowano wartość OWO w II serii badań. Pozostałe parametry posiadały wartości charakteryzujące klasę I. W piezometrze P3 wartość OWO w I serii badań odpowiadała II klasie jakości, natomiast w II serii badań klasie IV. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach I klasy jakości wód.*
2	SOK we wsi Augustowo	marzec, czerwiec, wrzesień, grudzień 2015 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w czterech seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). W ocenie nie brano pod uwagę wyników kadmu (Cd), ponieważ granica oznaczalności tego pierwiastka była zbyt wysoka w odniesieniu do granic oznaczalności klas jakości wód. W piezometrze P1 wartość PEW w I i IV serii badań odpowiadała V klasie jakości. Pozostałe parametry posiadały wartości charakteryzujące klasy I-IV. W piezometrach P2 i P3 wartości PEW w I, II oraz IV serii badań odpowiadała V klasie jakości wód. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-IV.*
3	SOK w m. Domanowo	czerwiec, grudzień 2015 r.	Wody podziemne monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2 i P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P1 sklasyfikowano jako wodę I klasy jakości. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P2 sklasyfikowano jako wodę IV klasy jakości, ze względu na obniżone wartości pH, wartość Cr w I serii badań mieściła się w II klasie, pozostałe parametry posiadały wartości kształtujące się na poziomie klasy I. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P3 sklasyfikowano jako wodę IV klasy jakości, ze względu na wartość OWO w I serii badań oraz obniżone wartości pH w obu seriach badań. Pozostałe badane wskaźniki posiadały stężenia charakterystyczne dla wód I klasy jakości.*

* Na podstawie klasyfikacji wg RMS z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z dnia 19 stycznia 2016 r.poz.85), opracowanie: WIOŚ Białystok

ODPADY NIEBEZPIECZNE

W 2015 r. w bazie WSO⁷ zgromadzono informacje o 66 producentach odpadów niebezpiecznych. Pod względem ilości wytworzonych odpadów do największych wytwórców należały:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim - 23,8 ton
- Gospodarstwo Rolne Andrzej Brzozowski w Parcewie - 22,8 ton
- „Metal-Złom” Skup Złomu Irena Bazyluk w Bielsku Podlaskim - 8,08 ton
- ENERGO Spółka z o.o. w Bielsku Podlaskim - 5,7 ton

Na terenie powiatu wytworzono 83,8 ton odpadów niebezpiecznych, zebrano 675,3 ton natomiast w instalacji odzyskano 587,6 ton. Zbieraniem zajmowało się 12 specjalistycznych firm posiadających odpowiednie zezwolenia. Największą podgrupę odpadów niebezpiecznych stanowiły odpady z diagnozowania, leczenia i profilaktyki medycznej. Dużą grupę stanowiły również materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

PRZECIWDZIAŁANIA – KONTROLE SKŁADOWISK I ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

Od okresu wydania poprzedniego raportu, Inspektorat przeprowadził kontrole podmiotów pod kątem gospodarki odpadami.

- **Miasto Brańsk** (kontrola: wrzesień-październik 2015 r.). Kontrolę przeprowadzono w ramach ogólnokrajowego cyklu kontrolnego przestrzegania przez gminy przepisów znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gmina Miasto Brańsk nie osiągnęła w 2012 r. i 2013 r. wymaganego poziomu recyklingu odpadów, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz wymaganego poziomu innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Ponadto nie prowadziła kontroli podmiotów odbierających odpady z terenu gminy, wpisanych do rejestru działalności regulowanej udokumentowanych protokołem z kontroli. Stwierdzono brak udostępnionej na stronie internetowej urzędu informacji na temat osiągniętych przez gminę oraz podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, w danym roku kalendarzowym, wymaganych poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano zarządzenie pokontrolne obligujące gminę do podjęcia działań naprawczych.
- **Danwood S.A. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: listopad-grudzień 2015 r.). Stan formalnoprawny w zakresie gospodarki odpadami został uregulowany. Wytworzone na terenie zakładu odpady magazynowane były w wyznaczonych do tego celu miejscach. Odpady przekazywano przedsiębiorstwu posiadającym zezwolenia na zbieranie odpadów. Kontrolowany prowadził ilościową i jakościową ewidencję wytwarzanych odpadów zgodnie z obowiązującymi wzorami dokumentów. Posiadał karty przekazania odpadów. Zbiornicze zestawienia danych o odpadach za lata 2013-2014 zostały sporządzone i terminowo przedłożone do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. W ww. zestawieniach zakład nie ujął procesu odzysku. Ponadto kontrolowany wytworzył odpady nieujęte w posiadanym pozwoleniu oraz przekroczył ilości wytwarzanych odpadów. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości pouczono kontrolowanego oraz wydano zarządzenie pokontrolne mające na celu wyeliminowanie naruszeń.
- **Składowisko Odpadów Komunalnych w Brańsku** (kontrola: grudzień 2015 r.). Właścicielem i zarządzającym składowiska jest Gmina Miasto Brańsk. Urządzenia techniczne do funkcjonowania składowiska to: uszczelnienie kwatery do składowania odpadów w postaci folii HDPE, drenaż odcieków, zbiornik na odcieki, instalacja do odgazowania składowiska z emisją do atmosfery – 6 uszkodzonych w trakcie eksploatacji składowiska studni odgazowujących, brodzik dezynfekcyjny, waga wozowa najazdowa, skala ważenia, 3 piezometry, częściowe ogrodzenie. Składowisko nie posiada zbiornika p.poż., zasieków na surowce wtórne oraz instalacji umożliwiającej oczyszczanie i wykorzystanie gazu składowiskowego do celów energetycznych lub spalania w pochodni. Podczas kontroli teren wokół

⁷ Wojewódzki System Odpadowy, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego stan na 04.10.2016 r.

składowiska nie był zaśmiecony. Badania monitoringowe za rok 2014 przeprowadzone zostały niezgodnie z przepisami prawa (w niepełnym zakresie i częstotliwością), w wyniku czego wydano zarządzenie pokontrolne. Po przeprowadzonej kontroli ustalono, iż kontrolowany został przygotowany do zamknięcia i rekultywacji składowiska.

- **AFOR Sp. J. Zawadzy w Bielsku Podlaskim** (kontrola: styczeń 2016 r.). Podczas kontroli stwierdzono prowadzenie działalności polegającej na transporcie odpadów bez wymaganego zezwolenia, w wyniku czego wydano decyzję wymierzającą karę pieniężną.
- **P.T.H.U. MARTEN Jan Kuna w Orli** (kontrola: styczeń 2016 r.). Kontrolowany prowadził uproszczoną ewidencję wytwarzanych odpadów na kartach przekazania odpadów. Podmiot nie złożył zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów za rok 2013 i 2014 do Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku. W wyniku w/w nieprawidłowości wydano zarządzenie pokontrolne oraz decyzje wymierzające kary pieniężne.
- **„BEEF-MAREK” Marek Zbigniew Zakrzewski, Zakład Ubojowy w Brzeźnicy** (kontrola: czerwiec-lipiec 2016 r.). Kontrolowany nie prowadził ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z katalogiem odpadów (brak kart przekazania oraz kart ewidencji odpadów). W związku z powyższym nie było możliwości ustalenia jakie odpady powstawały w wyniku działalności zakładu. Nie była prowadzona selektywna gospodarka odpadami. Zakład nie sporządzał i nie składał do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego sprawozdań z odpadów za lata 2013-2015. W wyniku w/w nieprawidłowości pouczono kontrolowanego oraz wydano zarządzenie pokontrolne obligujące do wyeliminowania naruszeń.
- **Miasto Bielsk Podlaski** (kontrola: czerwiec-lipiec 2016 r.). Kontrolę przeprowadzono w ramach ogólnokrajowego cyklu kontrolnego przestrzegania przez gminy przepisów znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gmina nie osiągnęła poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego wykorzystania frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła za 2012 r. oraz nie prowadziła kontroli podmiotów odbierających odpady komunalne z terenu gminy, wpisanych do rejestru działalności regulowanej. Nie prowadziła również weryfikacji oświadczeń podmiotów pod względem spełniania określonych wymagań. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano zarządzenie pokontrolne obligujące do podjęcia działań naprawczych.
- **Składowisko Odpadów Komunalnych w Augustowie** (kontrola: sierpień 2016 r.). Właścicielem nieruchomości, na której znajduje się instalacja IPPC tj. składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Augustowo, jest Gmina Bielsk Podlaski, natomiast dzierżawcą - Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. z siedzibą w Hajnówce. Podstawowe wyposażenie składowiska stanowi kwatery wykonana poprzez pogłębienie byłego wyrobiska żwiru i piasku, otoczona nadpowierzchniowym obwałowaniem (groblą). Składowisko wyposażone jest w legalizowaną wagę oraz w brodzik dezynfekcyjny oraz rów opaskowy. Ze względu na brak naturalnej bariery geologicznej poniżej przestony syntetycznej wykonana została sztuczna mineralna bariera izolacyjna. Dla ujmowania i odprowadzania wód odciekowych wykonano układ drenażowy ułożony w dnie kwatery powyżej jej uszczelnienia. Instalacja do odgazowania kwatery wykonana jest ze studni odgazowujących z emisją do atmosfery. Składowisko nie zostało wyposażone w instalację umożliwiającą oczyszczanie i wykorzystanie gazu składowiskowego do celów energetycznych lub spalania w pochodni. Obiekty podstawowe to: budynek biurowo socjalny – typu kontenerowego, waga samochodowa – zbudowana w pasie drogowym przy bramie wjazdowej na składowisko, pompownia odcieków – przeznaczona do przepompowywania odcieków z kwatery do zbiornika odcieków, zbiornik odcieków – otwarty, od wewnątrz wyłożony płytami betonowymi i uszczelniony identycznie jak kwatery (folia PEHD), zbiornik wodny p.poż. oraz brodzik dezynfekcyjny – w pasie drogowym wyjazdowym z terenu składowiska, wypełniony płynem dezynfekcyjnym. Obiekty pomocnicze to: zbiornik ścieków sanitarnych, zbiornik na wodę do celów bytowo-gospodarczych, utwardzone place składowe, w tym plac pod kontenery dla surowców wtórnych, punkt czasowego przetrzymywania odpadów problemowych, plac demontażu odpadów wielkogabarytowych, plac czasowego składowania gruzu budowlanego. Teren składowiska w całości ogrodzony jest płotem z siatki stalowej rozpiętej na słupkach stalowych o wysokości 1,8 m, nad siatką dodatkowo zamontowano trzy rzędy z drutu kolczastego o wys. 0,3 m. Zastosowano również pas zieleni izolacyjnej wzdłuż zewnętrznych granic składowiska. Wszystkie urządzenia techniczne składowiska w dniu kontroli funkcjonowały prawidłowo. W trakcie oględzin terenu nie stwierdzono zaśmiecenia terenów przylegających do obiektu oraz rowów opaskowych. Zbiornik na odcieki nie był przepełniony. W trakcie oględzin terenu stwierdzono, iż wszystkie odpady są składowane w sposób zgodny z posiadanym uregulowaniem formalnoprawnym. Zarządzający składowiskiem prowadził monitoring składowiska

zgodnie z zakresem i częstotliwością badań. Wyniki badań nie budziły zastrzeżeń. Badania zostały przekazane do WIOŚ w obowiązującym terminie. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami.

Pozostałe skontrolowane zakłady, w których nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami to: **"BIELMLEK" Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: wrzesień 2015 r., lipiec-sierpień 2016 r.), **Ośrodek Wypoczynkowy Ptasia Osada w Płaskach-Firma Handlowo-Usługowa Agnieszka Dobrodumow w Płaskach** (kontrola: wrzesień 2015 r.), **Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: wrzesień-październik 2015 r.), **ENERGO Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola interwencyjna: luty-marzec 2016 r.), **„Suempol” Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: marzec-kwiecień 2016 r.), **Naprawa Samochodów Ciężarowych Dariusz Zieliński w Brańsku** (kontrola: marzec-kwiecień 2016 r.), **"AUTO - LUX" Olszewski Leszek Grzegorz w Boćkach** (kontrola: kwiecień 2016 r.), **Miasto Brańsk-Oczyszczalnia Ścieków w Brańsku** (kontrola: maj-czerwiec 2016 r.), **PKB Energetyka 3 Sp. z o.o. – Elektrociepłownia na Biogaz w Bielsku Podlaskim** (kontrola: czerwiec 2016 r.), **Gmina Rudka - oczyszczalnia ścieków** (kontrola: czerwiec-sierpień 2016 r.), **"Metal-Złom" Skup Złomu Irena Bazyluk w Bielsku Podlaskim** (kontrola: lipiec 2016 r.), **PIW Nowiczy S.C. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: lipiec 2016 r.).

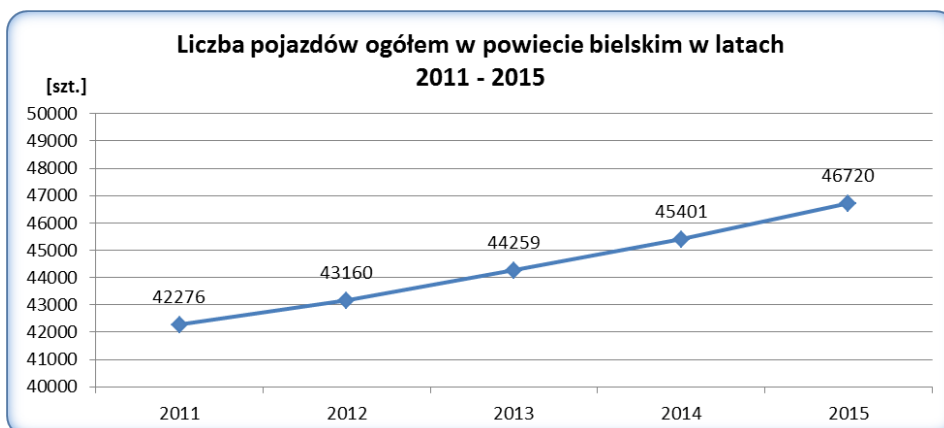
HAŁAS KOMUNIKACYJNY I PRZEMYSŁOWY

PRESJE – ŹRÓDŁA HAŁASU

Hałas jest powszechnie występującym zanieczyszczeniem środowiska i jednym z poważniejszych problemów obniżających jakość życia. Są to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie. Hałas w środowisku powodowany jest głównie przez ruch transportowy (drogowy, kolejowy, lotniczy), działalność przemysłową oraz aktywność związaną z rekreacją.

Na terenie województwa najistotniejsze źródła hałasu to transport drogowy oraz w niewielkim stopniu zakłady przemysłowe.

Także na terenie powiatu bielskiego, duży wpływ na klimat akustyczny ma dynamiczny rozwój motoryzacji.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny; opracowanie WIOŚ w Białymstoku

Wraz ze wzrostem ilości samochodów wzrasta natężenie ruchu drogowego, a tym samym wzrasta uciążliwość hałasowa.

Hałas przemysłowy obejmuje dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia oraz części procesów technologicznych, instalacje i wyposażenie zakładów przemysłowych i usługowych. Do hałasu przemysłowego zalicza się również dźwięki emitowane z obiektów handlowych takie jak: urządzenia klimatyzacyjne, wentylatory itp., a także urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych i gastronomicznych. W odróżnieniu od hałasu komunikacyjnego, hałas przemysłowy ma na ogół zasięg lokalny i często w bardzo ograniczonym stopniu kształtuje klimat akustyczny środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszenie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Aktualne normy hałasu w środowisku określa rozporządzenie Ministra Środowiska⁸ z 2012 roku, w którym podwyższono wartości dopuszczalne w odniesieniu do lat poprzednich.

STAN – POMIARY HAŁASU

W roku 2015 Inspektorat nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego (ostatnie pomiary przeprowadzono w 2012 roku na terenie Bielska Podlaskiego przy ul. Białostockiej. Miały one charakter pomiarów długookresowych, których wyniki powinny być uwzględnione w planowaniu działań ochronnych przed hałasem. Wyniki badań wykazały przekroczenia norm dopuszczalnych zarówno w porze dziennej o 1,2 dB oraz w porze nocnej o 2,7 dB).

PRZECIWDZIAŁANIA

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największy wpływ na kształtowanie poziomu hałasu przy drogach mają parametry źródła, tzn. parametry ruchu drogowego, do których należą: natężenie ruchu, udział pojazdów ciężkich i motocykli oraz prędkość potoku pojazdów. Bardzo duży wpływ odgrywa stan techniczny pojazdów. Poza wymienionymi czynnikami dodatkowy wpływ na poziom emitowanego hałasu w warunkach miejskich ma też płynność ruchu, a także styl jazdy. O wielkości natężenia hałasu decydują również: pochYLENIE odcinka, wysokość odbiorcy nad jezdnią, odległość odbiorcy od jezdni, kształt i sposób pokrycia terenu (asfalt, beton, trawa itp.), ukształtowanie terenu i sposób jego zagospodarowania oraz ewentualne przeszkody.

Ochrona przed hałasem drogowym dotyczy metod i sposobów zarówno w strefie emisji (powstawania) jak i imisji (odbioru) hałasu.

EFEKTYWNE METODY OCHRONY PRZED HAŁASEM (tzw. metody ograniczające hałas u źródła)

Działania w strefie emisji dotyczą zmniejszenia efektu generowania hałasu przez pojazdy u źródła, czyli w przekroju drogi.

- Metody i środki związane z pojazdem i kierowcą,
- Metody i środki związane ze sposobem projektowania dróg i doбором poszczególnych elementów drogi (lokalizacja drogi i jej otoczenie, pochYLENIE drogi, przekrój poprzeczny drogi, nawierzchnia),
- Metody i środki związane z organizacją ruchu (natężenie ruchu pojazdów, struktura pojazdów, płynność ruchu z najmniejszą liczbą zatrzymań, koncentracja ruchu na określonych drogach – obwodnice, uspokojenie ruchu, utrzymanie prędkości w zakresie 30-50 km/h).

OCHRONA PRZED HAŁASEM W STREFIE IMISJI (tzw. ograniczanie hałasu u odbiorcy)

Działania w strefie imisji dotyczą stosowania odpowiednich środków ochrony odbiorcy i powinny mieć na celu ograniczenie hałasu do wartości dopuszczalnych.

- Metody i środki związane z ograniczeniem hałasu za pomocą urządzeń zlokalizowanych na drodze fali dźwiękowej pomiędzy źródłem hałasu a odbiorcą (ekrany akustyczne, wały ziemne, kombinacje ekranu ziemnego z ekranem akustycznym, pasy zieleni izolacyjnej),
- Metody i środki związane z lokalizacją i odpowiednim ukształtowaniem budynku oraz jego izolacją przed oddziaływaniami akustycznymi (lokalizowanie budynków mieszkalnych w odpowiedniej odległości od tras komunikacyjnych),

⁸ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2012 Nr 0, poz. 1109).

- Wymiana stolarki okiennej i izolacja ścian budynków – metody te ograniczają jedynie hałas wewnątrz budynku.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Zagrożenie hałasem przemysłowym jest związane głównie z niekorzystną lokalizacją zabudowy mieszkaniowej, w pobliżu zakładów. Emisja hałasu przemysłowego jest uzależniona w dużym stopniu od procesu technologicznego i wykorzystywanych w nim maszyn i urządzeń, których ilość, stan techniczny, poziom nowoczesności, a także izolacyjność akustyczna i lokalizacja są czynnikami decydującymi o stopniu uciążliwości. W opisywanym okresie, na terenie powiatu Inspektorat przeprowadził kontrole następujących podmiotów: Danwood S.A. w Bielsku Podlaskim (kontrola: listopad – grudzień 2015 r.), Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Hajnówce - Składowisko Odpadów Komunalnych w Augustowie (kontrola: sierpień 2016 r.), "BIELMLEK" Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim (kontrola: sierpień-wrzesień 2016 r.). W żadnym przypadku nie stwierdzono nieprawidłowości.

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

PRESJE – ŹRÓDŁA PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO

Pole elektromagnetyczne (PEM) jest zjawiskiem fizycznym złożonym z układu dwóch pól: elektrycznego i magnetycznego. Zmiany pola elektrycznego i magnetycznego rozchodzą się w przestrzeni w postaci fal elektromagnetycznych.

W środowisku występują dwa rodzaje źródeł PEM: naturalne (pole magnetyczne Ziemi, pole wytwarzane przez wyładowania atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne i promieniowanie Słońca) oraz sztuczne (powstające wokół radiolinii i wytwarzane przez instalacje służące do komunikacji za pomocą fal (np. stacje radarowe, anteny nadawcze radiowo – telewizyjne, aparaty CB-radio, stacje telefonii komórkowej), napowietrzne linie przesyłowe wysokiego napięcia, stacje elektroenergetyczne oraz urządzenia elektryczne codziennego użytku takie jak: telefony, kuchenki mikrofalowe, telewizory itp.).

Niewątpliwie najbardziej niebezpiecznymi źródłami PEM oddziałującymi negatywnie na środowisko i zdrowie są stacje radiowe i telewizyjne, nadajniki GSM, linie wysokiego napięcia.

W Polsce obowiązują niezależne przepisy ochronne związane z narażeniem na promieniowanie elektromagnetyczne dotyczące ochrony środowiska. Wartości dopuszczalne zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku⁹. Dopuszczalne poziomy PEM wyznaczone zostały dla terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz miejsc dostępnych dla ludności i odnoszą się do różnych zakresów częstotliwości. Parametry PEM określa się zależnie od częstotliwości. Dla małych częstotliwości rzędu kilku – kilkuset herców można zmierzyć zarówno wielkości składowej elektrycznej (natężenie określane w woltach na metr – V/m) jak i składowej magnetycznej (natężenie określane w amperach na metr – A/m). Dla wyższych częstotliwości (np. radiowych) jako parametr podaje się gęstość mocy wyrażaną w watach na metr kwadratowy – W/m². W każdym z dwóch przypadków można wyliczyć wielkość składowej elektrycznej i magnetycznej.

Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Lp.	1	2	3	4
1	50 Hz	1 kV/m	60 A/m	-

⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U Nr 192, poz. 1883).

Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny	Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Lp.	1		2	3	4
1	0 Hz		10 kV/m	2.500 A/m	-
2	od 0 Hz do 0,5 Hz		-	2.500 A/m	-
3	od 0,5 Hz do 50 Hz		10 kV/m	60 A/m	-
4	od 0,05 kHz do 1 kHz		-	3 ^f A/m	-
5	od 0,001 MHz do 3 MHz		20 V/m	3 A/m	-
6	od 3 MHz do 300 MHz		7 V/m	-	-
7	od 300 MHz do 300 GHz		7 V/m	-	0,1 W/m ²

Objaśnienia:

Podane w kolumnach 2 i 3 tabeli wartości graniczne parametrów fizycznych charakteryzujących oddziaływanie pól elektromagnetycznych odpowiadają:

- wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych i magnetycznych o częstotliwości do 3 MHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego,
- wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych o częstotliwości od 3 MHz do 300 MHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego,
- wartości średniej gęstości mocy dla pól elektromagnetycznych o częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz lub wartościom skutecznym dla pól elektrycznych o częstotliwościach z tego zakresu częstotliwości, podanej z dokładnością do jednego miejsca znaczącego po przecinku,
- f - częstotliwość w jednostkach podanych w kolumnie 1,
- e) 50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej

STAN – POMIARY MONITORINGOWE

Od roku 2008 WIOŚ w Białymstoku realizuje program badań pól elektromagnetycznych opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska¹⁰. Program zakłada skoncentrowanie pomiarów na obszarach dostępnych dla ludności tj. w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. oraz w pozostałych miastach i na terenach wiejskich.

Zakres badań obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości, co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz.

W ramach wieloletniego programu pomiarowego, Inspektorat corocznie przeprowadza pomiary w 45 punktach pomiarowych rozmieszczonych na terenie całego województwa.

W roku 2015 pomiary przeprowadzono w 3 miejscowościach na obszarze powiatu: Rudka, Orla i Brańsk.

Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie powiatu 2015 w roku.

Lp.	Lokalizacja punktu	Współrzędne	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	Wartość niepewności pomiaru [V/m]	Procent wartości dopuszczalne j [%]
1	Rudka Centrum miejscowości (plac przy Kościele)	52° 43' 17,8" 22° 43' 55,6"	< 0,2*	-	-
2	Orla Centrum miejscowości (park)	52° 42' 15,6" 23° 19' 57,9" 52° 44'	< 0,2*	-	-

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr221, poz. 1645).

	(centrum miejscowości)	35,1" 22° 50' 27,8"			
--	------------------------	---------------------------	--	--	--

<0,2 – wartość poniżej dolnego progu oznaczalności sondy

Z przeprowadzonych pomiarów wynika, że **w żadnym z punktów nie odnotowano przekroczeń** wartości dopuszczalnych, a wyniki wszystkich trzech pomiarów były bardzo niskie (nie osiągnęły dolnego progu oznaczalności sondy pomiarowej).

Należy podkreślić, że przeprowadzone pomiary na terenie całego województwa podlaskiego, nie wykazały występowania przekroczeń norm w żadnym z punktów pomiarowych (norma wynosi 7 V/m). Najwyższą wartość składowej elektrycznej na poziomie 14,7% wartości dopuszczalnej odnotowano tylko w jednym punkcie pomiarowym – w Suwałkach przy ul. Witosa.

OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI

Pod pojęciem poważnej awarii rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Poważne awarie mogą powstawać w przypadku awarii i katastrof w obiektach przemysłowych zlokalizowanych na terenach powiatu oraz w wyniku wypadków kolejowych i drogowych z udziałem cystern i autocystern przewożących materiały niebezpieczne.

Zdarzenia te charakteryzują się specyficznymi cechami takimi jak niepewność ich wystąpienia, złożoność przyczyn, różnorodność bezpośrednich skutków oraz indywidualnym, niepowtarzalnym przebiegiem.

NIEBEZPIECZNE SUBSTANCJE CHEMICZNE W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH

WIOŚ w Białymstoku prowadzi rejestr obiektów mogących spowodować poważne awarie (zakłady dużego ryzyka i zakłady zwiększonego ryzyka oraz potencjalnych sprawców poważnych awarii), a także je kontroluje.

Na terenie powiatu bielskiego aktualnie nie występują zakłady o dużym ryzyku oraz zakłady o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej¹¹. Brak jest również innych zakładów, które znajdowałyby się w rejestrze, mogących być źródłem poważnej awarii przemysłowej (kwalifikacja na podstawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych w zakładach oraz stopnia stwarzanego przez nie zagrożenia dla ludzi i środowiska).

TRANSPORT

Poważne źródło zagrożenia na terenie powiatu, oceniane nawet na większe niż pochodzące od obiektów stacjonarnych, mogą stwarzać katastrofy kolejowe oraz wypadki drogowe środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne. Szczególnie groźne są awarie w rejonach przepraw mostowych grożące bezpośrednim skażeniem wód płynących.

Na terenie powiatu bielskiego znajduje się kilkanaście stacji paliw. Ich eksploatacja może stworzyć lokalne zagrożenie dla środowiska np. możliwość awarii czy pożary. Według danych WIOŚ w rozpatrywanym okresie stan ilościowy i jakościowy stacji paliw płynnych zlokalizowanych na terenie powiatu nie uległ zmianie. Głównie jednak wypadki o znamionach poważnych awarii wynikają z transportu paliw do zaopatrzenia stacji.

Inspektorat uczestniczy w cyklicznie powtarzanych działaniach kontrolnych ukierunkowanych na kontrolę przewozów drogowych towarów niebezpiecznych, prowadzonych na obszarze województwa, na głównych drogach wylotowych z Białegostoku, w tym na kierunku Białystok – Bielsk Podlaski – Lublin. Akcje organizowane są przez Komendę Wojewódzką Policji przy współpracy Państwowej Straży Pożarnej, Transportowego Dozoru Technicznego, oraz Straży Granicznej i Inspekcji Transportu Drogowego. Kontrolą

¹¹Powyższy podział określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 października 2013 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej; Dz.U. z 2013 r. poz. 1479.

objęto kołowe i kolejowe środki transportu materiałów toksycznych i surowców chemicznych. Zakres kontroli obejmuje sprawdzenie stanu technicznego środków transportu, wymaganego wyposażenia i prawidłowości oznakowania oraz kompletności dokumentacji.

ZDARZENIA AWARYJNE

W rozpatrywanym okresie na terenie powiatu nie odnotowano poważnych awarii jak również zdarzeń o znamionach poważnych awarii, zarówno na terenie zakładów jak i w transporcie drogowym i kolejowym towarów niebezpiecznych.

Opracował:
Wydział Monitoringu Środowiska

Akceptował

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	76985.122293.108807
Nazwa dokumentu	powiat bielski całość 2016.docx
Tytuł dokumentu	powiat bielski całość 2016.docx
Sygnatura dokumentu	WM.7016.77.2016
Data dokumentu	2016-10-17 09:06:52
Skrót dokumentu	2AF30385F8612B3D6968256BF0A6E38A2C7C7A6C
Wersja dokumentu	1.5
Data podpisu	2016-10-17 09:06:41
Podpisane przez	Grażyna Żyła-Pietkiewicz Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

EZD 3.17.1457.1936.7339

Data wydruku: 2016-10-17 09:41:12

Autor wydruku: Bok Grzegorz Naczelnik WYDZIAŁ MONITORINGU ŚRODOWISKA